

վէքիլէրինտէն միւրեքքէս օլարադ պուրնտան իրի հաթիւ մուգատուէմ Պէլիքանըն Օսթանտ շէհրինտէ պիր ինթիմա վուգու պուրուպ, պուրնտա մէմալիքը Օսթանիյէյէ այիտ թէշէպ-պիւսաթը սարաֆիյէ հազգընտա միւ-զաքէրաթ ճէրէեան էթտիյի մալիւմ տիւր: Պու էնճիւմէնտէ վէրիլէն գա-րարար հազգընտա հէնուզ սահիհ մալիւմաթ եօգ իսէ տէ, Պանգը Օս-մանի թահալիլաթը ֆիւսաթընըն ֆըր-լամասը՝ էնզարը ամմէյի ճէլպ իթ-մէքտէ օլտուղու կիպի, պու ֆըրլադ-լըրըն տէվլամ էտէճէյիտէ անալըլմըն տըր:

Կէշէն չարշէնպիհ կիւնիւ Ֆրանզ-ֆօրթտա Պէրթման պիրատէրլէր Պանգասը՝ Պանգը Օսթանի իլէ հիւքիւ-մէթը Սէնիյէ պէյնիտէքի հիսապա-թըն թէշալիյէսի իշիւն իւրաճ օլու-նան իսթիքրադ թահալիլաթընտան 50 պիւն ատէտիւնի թէտալիլէ իւրաճ էթմիլ օլմաղլա, պուրնտա ֆէվգէլատէ գապուլ օլունմուշ տըր:

— Պու սապազ սաաթ Վտէ էվրօքա-տան պիր թէշէգլիւհ թէշէնի՝ Սիւքէ-ճիլէ կէլիլ վէ Բարիլ վիլէննա, Սըր-պիւթան վէ Պուկարթիսթանտան 70 գատար միւթէպէր զաթլար կէթիւ-միլ տիր:

— Կէշէն օգոստոսըն Չընճը կիւ-նիւ սապազ սաաթ ճըր չէյրէք կէշէ-րէք Ատանտա խաֆիֆէ, վէ սէ-լէֆէ իլէ թարսուտա չիտտէթիլիճէ հարէքէթը արդ վուգու պուրնտա տէ, պիր կէճնա զարար վէ զիյան զուհուրա կէլմէմիլ տիր:

— Իւսթիւպ սանճաղը՝ Սէլանիկ-Միթրօվիչա իլէ Իւսթիւպ-Վրանիա տէմիր եօլու խաթիթըն մէքէզի հալիլի քէսպ իթմիլ օլմաղլա, ախի-րէն պա իրատէի Սէնիյէ Գոսօվա վի-լայէթիլէ մէքէզ իթթիլադ օլունմըն օլտուղընտան, վալիի վիլայէթ պուր-տան պէյլէ օրատա իթթիլադը մէ-քեան էտէրէք, Բրէշթիւն չէհրի միւ-թէսարըրֆիլըա թահալիլ օլունմադ տըր:

— Մէճիլար խասը վիւքէլա՝ տիւն-քի կիւն պէր միւթատ ադտը ինթի-մա էթմիլ տիր:

— Սուրիյատան եազըլտընա կէ-օրէ, պու կիւնլէրտէ շէհրը մէքէր-տէ բէք գատիւմ օլարադ, եէր ալ-թընտա պիր մէզար քէշֆ օլունմուշ տուր, Պու մէզար 8 հիւճրէտէն միւ-թէշէքիւլ օլուպ, իշիտէ եալընը Իքի թանէ պէյադ մէքմէրտէն էօլիւ թասվիլի վար իմիլ: Էրպապը սէ-նաաթա պազըլըրա, պու անթի-գալար՝ օյմա վէ նազալըրը իլէ բէք մէշէուր շէյլէր իմիլ:

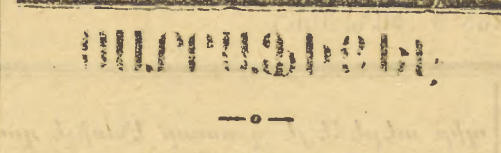
Պազա անթիգալար քէշֆի իշիւն չալըլըլըյօր:

ՍՓՈՓԱՆՔ ՌԱՄԿԻՆ
Գ Բ Ե Ա Յ
ՄԻՀՐԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Եթմիլ սահիֆէտէն իպարէթ օլան իշպու ոտանաւոր քիթապը, պէշէր զուրուչա սաթըլմագտէ տիր:

Միւլէլիֆի պուրնտան Միւրանէֆ-Եի թէպիլիք իտէրիլ, չիւնքի պազըլարը կիպի չիւր թահալիլ իթմիլ օլմաղլադ արգուվէ տավասըյլա, էյլէ պիր թա-գըմ՝ Եիւքէք Եիւքէք ֆիւքիլէր իպ-րադ իտէրիւմ տէր իքէն, վէրթայի ճէ-հալէթլէքէ տիւշմէիպ, վէ պիր թա-գըմտա պասմա գալըպ լուղէթլէր վէ իսթիլլալար իսթիլլալիլէ գալըրշ-մանըպ, իլլա, կիւզէյ կիւզէլ, հէր

քէսին անախապիլէճէկի սուրէթտէ, վէ հէր քէսին հիսսիյաթընա տայիր մատտէլէր իւզէրիլէ սարֆը Էֆքեար վէ էմէք իլլէմիլ տիր: Պիւնաէն ալէյ, հէրքէսին, հէմ մէքէրէր էսէրի պէր-կիւզիտէի թէշվիլ, վէ հէմտէ իս-թիֆատէ վէ թէլէզլիլա իլլէմէթի-նի արգու վէ նասիհաթ իտէրիլ:

ԳԱԼԱՌԱ ՊՈՐՍԱՐ	
Սեպտեմբեր 16	
Էսհ. Ում. տիւնադ. գար. Բ. Բ.	16-29
» » » էն Եիւքէք	16-29
» » » էն աշաղը	16-28
Պու սապազ ալըլտը	16-28
Իսթիֆարադ տախիլի տիւն գար.	38-50
» » » էն Եիւքէք	00-00
» » » էն աշաղը	00-00
» » » ալըլտը	—
Մըսըր մութթանըր գար.	
Պու սապազ ալըլտը	—
Սէրի Ա.	Բ. Բ.
» Բ.	28-00
» Գ.	15-30
» Գ.	16-29
Բուլմէի չըմէնտըֆէրի	49-25
Աքշէ ֆարիլ	8-
Բարօր	00-00
Նէվալէսիլ	23-

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՆԱԼԱՐԸ	
Գրէտի ժէնէրալ	Բ. Բ. 8-00
Սթանալ Կանգար	7-00
Սօսիթէ ժէնէրալ	4-12
Թրամվայ	4-65

ԱԳՁԷԼԻՐԻՆ ՖԻԵԱՌԸ	
Օսմ. իրասը 100 զը. տան	Ղըշ. ֆը.
Պէնադ մէճիտիլէ ֆարգը	108-12
Մէթալիք	103-10
Պէշաք	103-20
Սթըլաք	103-20
Ինկիլիլ Էրասը	110-25
Ֆրանսիլալ ալթուր	87-20
Բօլ	92-20
Գրէմիլ ալթուր	51-20
Գարպօն գալմէսի	8-49

ԹԱՍՎԻԵՆ	
Իրի	Ղըշ. ֆը. 11-
Ուֆաք	11-

ԱԶԳԱՅԻՆ
— — —

ՀԱՅՈՒ ՄԸ ԶԳԱՅՈՒՄՆԵՐԸ,
ՄԱՆՁՈՒՄԷԻ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Յարգոյ Պ. Տիգրան Փափագեանի «Մանգուլի յաղթանակը» խորա-գրէն յետոյ կը գնենք այս խորագի-րը շատ իրաւամբ: Մանգուլի՝ հոչա-կաւոր շրջաբերականին առթիւ ըսած էր, «զազըրդըրը գուրուեա, քէն-տիլէրի տիւշէճէքլէք»: Ճշմարիտ ալ այսպէս եղաւ: Հազիւ երկու շաբաթ եղաւ այդ հոչակաւոր շրջաբերակա-նը, եւ ահա ուսեալ, զգօն, եւ խե-լահա Պապական վարդապետ մը եւ մի քանի ազատամիտ անձինք անդ-րադարձան իրենց Մայրենի Առաքե-լական Ամենասուրբ (1) Եկեղեցին, եւ գիտեմք թէ— եւ ոչ թէ կը լը-սենք՝ շատեր եւս պատրաստ կան վե-րադառնալու ի ծոց Մայրենի Եկե-ղեցւոյ իւրեանց:

(1) Այս Ամենասուրբ բառին առթիւ քիչ մը յետոյ պիտի խօսինք:

Եւ միթէ վերոյիշեալ Սահակ Մ. վարդապետի եւ միւս անձանց վե-րադարձը չ'նշանակե՞ր Մանգուլիի գու-շակութեան կատարումը: Այսպէս այդ հոչակ շրջաբերականը յղացող գիւնապէսները՝ «Փոխանակ հո-գի շահելու, իրենց յոյսն ու հա-նգիստը կորսնցուցին»:

Արդէն ըսած ենք եւ. դարձեալ կը-սենք, նա՛ որ ճշմարիտ Հայ է, պէտք է Հայաստանեայց եկեղեցին, եւ նորա Հայրապետը սիրէ, եւ ոչ թէ Հռոմայ Պապը եւ կամ ուրիշ մէկը, խաբելով միանգամայն ինքզինքը ըսելով թէ՝ «ուրիշ բան է Ազգութիւն եւ ուրիշ բան է կրօնը», եւ իմ ազգս կը սի-րեմ, բայց Հռոմայ Պապն ալ կը սի-րեմ» եւլն. եւլն:

ՃԻՋՎԻԹ ԹԵՐԹԻՆ ԽԱՅՏԱՌԱԿՈՒԻԼԸ

Հայ ազգը վերջապէս տեսնելով Մանգուլիի եւ ճիզվիթ թերթին մէջ եղած տարբերութիւնները, թողուց ճիզվիթը եւ փարեցաւ Մանգուլի-ին, այսինքն փոխանակ լինամիլին, ազգ. լրագրին՝ ճիզվիթը, մինչեւ ցայս վայր հարազատ Հայոցս հացով կ'ապրէր եւ մեր հորը կը փորէր, ճիզ-ուլիթն որ մեզ Հայոցս կ'աթնած էր, երբ մենք Հաւքս թողուցինք զինքը, սկսաւ թաւալոր գալ, այսպէս, նախ առանց ձայն հանելու Մանգուլիի գրուածոց դէմ, թերթը քսան փա-րայի իջնուց, յետոյ սկսաւ մի քա-նի կտոր թուղթ միտակել եւ «գօղու-չա» անկան հայհոյութիւններ ընել Մանգուլիի դէմ, կարծելով, ըսե-լով, եւ կարծեցունել ու զեւելով թէ՝ արժանաւոր պատասխաններ կուտայ, որոց համար աւելի եւս ատելի ե-ղաւ զինքը իսկապէս անուցանող ժո-ղովրդեան, եւ աւելի ճիզվիթ ալ խօ-սելով, — վասն զի, ինչո՞ւ չ'խօսինք, միթէ ամօթ է, եւ միթէ ընդհակա-ռակն պարծանք չէ՞ Հայ ազգին երբ իմացունենք թէ Մանգուլի քառա-պատիկ եւ հնգապատիկ աւելի քա-լալերութիւն գտաւ իւր բռնած ազ-գասիրական գովելի ընթացքին հա-մար, մինչ ընդհակառակն ճիզվիթի առօրեայ տպագրութիւնը «կէս առ-կէս» իջաւ:

Մանգուլիի Ազգասիրութիւնը իւր թշնամիք անգամ խոստովանեցան, իսկ ճիզվիթի ազգատեցութիւնը իւր բարեկամը իսկ չ'կրցան ուրանալ:

Վերջապէս, ճիզվիթ այս ամենէն ետքը հիմա ալ բաժանորդագրին 200 դահեկանէն 140ի է իջեցուցեր, կար-ծելով թէ Հայք իւր թերթին չեն կար-դար սուղ ըլլալուն համար:

Ճիզվիթ, մինչեւ ցարդ այսչափ տարիներ մի եւ նոյն Հայ ժողովուր-դը չէ՞ր որ քու ճիզվիթի «օրկան»-ը կը կարդար 200 դահեկան վճարելով եւ իբր ազգաւ անուցանելով զքեզ, եւ արդ, կը կարծես թէ Հայ ժողո-վուրդը քու թերթի սո՞ւղ ըլլալուն համար չ'կարդար: Սխալած եւ, սը-խալած... Հայ ժողովուրդը «իւ-թիքեապ» ճի չէ, որպէս կը կարծես: Հայ ժողովուրդը եթէ իւր սիրած համակրած թերթը լինի 200 ալ կու-տայ 300 ալ, Բայց քու ճիզվիթի աս-կէ վերջը, ոչ թէ եօթը մէճիտիլէ-յի, այլ եօթը դահեկանի իսկ իջե-ցունես, դարձեալ կարդացող չի պի-տի ըլլալ:

Ճիզվիթ, գոյնը երեւան ելնելով Հայ ժողովուրդը լաւ հասկցաւ ըզ-քեզ եւ զգուանօք թողուց ձեռքէ, գալով Մանգուլիի 25 տարի ա-ռաջուան գրուածոց, զորս ի մէջ կը

բերես ամենատիմարաբ, եւ չուա-րած ու սասանած կրած հարուածնե-րէդ. պոտնք ի՞նչ որ ալ ըլլան՝ քու գիտնալիք բանդ չեն, ատոնց դա-տաստանն ընել մեզ անկէ եւ ոչ քեզ: Ի՞նչ կը կարծես, զմեզ Մանգուլիէն պաղեցունել ու զքեզ ալ սրբացու-նել: Եթէ ասոնք են յոյսդ, այժմէն ըսենք որ արդէն յուսախաբ ես: Ինչ-պէս որ Մանգուլի ըսած էր, քու ին-չո՞ւղ պէտք է, երկու եղբայր շատ ժա-մանակ կը վիճին, կը կռուին ու նորէն կը հաշտուին. նոյնպէս մայր մը իւր որդւոյն կամ որդի մը իւր մեր շատ բան կըսէ ու կը լսէ. օտարին ի՞նչ պէտք է այս: Դուռն ի՞նչ մեր գործոց կը խառնուիս, մենք «քիւրտերէն ա-ւելի անկիրթ ենք», քիւրտերէն ա-ւելի անբարոյական եւ քիւրտերէն աւելի անհնազանդ ենք»: Քու ար-ժանապատուութեանդ չը՞դպչիր մի-թէ մեզ խառնուիլ, դուռն որ «սի-վիլիդէ» Պապական մ'ես, եւ հետե-ւաբար աշխարհաքաղաքացի եւ ա-ւելի եւս առաւել եւ քան զչափն եւ քան զմեզ զՀայս հաւատարիմ եւ հա-ւատարմագոյն...:

Արդ, պէտք է գիտնալ թէ՛ այն-պէս «թերթիս հատը 20 փարա է, եւ տարեկանը 7 մէճիտիլէ է, եւ Մանգուլիէն 25 տարի առաջ այն ինչ բանը գրեթէ» չ'գիտես ինչ է ըրեր, չա-ղակրատութիւնները ստակ չեն ընել: Կրնան Մանգուլիի առաջադիւ-թիւններն ընդունիլ, այն տեսնենք, ապա թէ ոչ ի դուր մի հոգնիր այլ-եւս Հայերը խաբելու:

Ինչո՞ւ Ամենասուրբ կը կոչենք մեր եկե-ղեցին:

Բանի անգամներ Մանգուլիի էջը-րուն մէջ Ամենասուրբ կոչեցինք մեր Հայաստանեայց Առաքելական եկե-ղեցին:

Առ այս, մի քանի Հայ Պապական-ներու կողմանէ գիտողութիւն եղաւ թէ այդ ածականը միայն Ս. Երրորդ-դուլթեան կը տրուի եւլն: Մենք առ-այդ կարճ պատասխան մ'ունինք որ է. Երբ Խնովկէնտիանոս Բ. Աղեքսան-դըր Զ. Յովհաննա Բ. Պապերը եւ այլ ասոնց նմաններ իրեն գլուխ ունեցող եկեղեցի մը, որպէս է Հռոմայ եկե-ղեցին,

Երբ 400 տարի շարունակ հաւա-տաքնութիւն անուն ճիւղով հա-մայն Եւրոպայի—եւ թերեւս աշխար-հի—խոր տղիտութեան եւ խաւարի մէջ մնալուն եւ բիւրաւոր հանճար-ներ մարելուն եւ միլեծաւոր անձնաց սպաննութիւն պատճառ եղող եկե-ղեցի մը, որպէս է Հռոմայ եկեղե-ցին, Սուրբ եւ մինչեւ իսկ Ամենա-սուրբ կ'ըլլայ:

Երբ վերոյիշեալ Աղեքսանդր Զ. ի պէս Պապ մը (1) վերոյիշեալ Հռոմայ եկեղեցիէն «Ամենասուրբ Հայր» կը կոչուի, այն եկեղեցին կըսենք, որ աշխարհաւեր հաւատաքնութիւնը նուիրագործած եւ այն ամեն հոչա-կաւոր Պապերը սրբացուցած ու ե-րանելաց կարգը դասած է, երբ Սուրբ եւ Ամենասուրբ կը կոչուի, Պապականաց կողմանէ:

Միթէ Հայաստանեայց Առաքելա-կան Հնազոյն եւ Աստուածատուր, Անբիծ եւ Անբասիր Եկեղեցին Ամե-նասուրբ թէ՛ կոչենք, չա՞տ է, որոյ մէն մի Առաքելաշաւիղ եւ Լուսաւորչա-սարաս Հայրապետները իրաւամբ մէ-յ-

(1) Որոյ համար Աղեք. Տիւմա, Գա-թօլիք Ֆրանսացին, կ'ըսէ թէ մարդ ան-գամ ըսուելու արժանի չէ:

մէկ Սուրբեր եւ երկուսը երանեալներ
սկսեալ Սուրբ Թադէոսէ մինչեւ ցարժ-
ման Ս. Կաթողիկոսն մեր, Տ. Տ. Ս. Ս.
կար Ս. Վեհափառ Հայրապետն Ա.
մեկայն Հայոց:

ՊԱՐՈՅՐ

ԻՇԹԷ ԴԱՇԱՆՑ ԹՈՒՂԹՈՒՆ

ՃԷՎԱՊԼԱՐԸ

ԴԱՇԱՆՑ ԹՂԹՈՅ

ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ՀԵՐԲՈՒՄԸ

(6078 ԴԷԿԵՄԲԵՐ ԿՈՒՆԵՐԷ)

Երեքտասաներորդ տարեթիւն իսկ
Հանգ թղթոյն, «Պարզեւեցի եւ սի-
րիի եղբորն իմոյ Տրդատայ գիրեց-
եալն իմ գրեթեհէմ, քաղաք մեծի
Դաւթի, գտեղի ծննդեան Գրիստոսի
ի սրբոյ Կուսէն, Պարզեւեցի նորա-
պապի Պարթեւիս մերոյ յիշատակ յա-
ւիտեանական ազգաց յազգս ի յերու-
սաղէմ քաղաքի իջեան Հայոց աղօ-
թականացն զվկայարանն սրբոյն Յա-
կոբայ...» Գրիստոսի հինգերորդ
դարէն յառաջ, այսինքն՝ քանի որ
Հայոց, Յունաց եւ Լատինաց եկե-
ղեցիները իրարմէ բաժնուած չէին,
անօրինական տեղիքը հասարակաց է-
ին, երուսաղէմի մէջ մէկ պատրիարք
միայն կար, ամեն հաւատացեալք ի-
րենց ուխտը ու աղօթքը ամեն եկե-
ղեցիի մէջ անխտիր կը կատարէին,
նեղեցի Կոստանտինոսի Բեթղեհէմ քա-
ղաքը կամ Ս. Յակոբայ վանքը Հայոց
տուած ըլլար, այս եղելութիւնը մեր
կամ այլազգի պատմագիրներէն գո-
նէ «մէկը» կը յիշէր, Արդ, ոչ միայն
ասանկ բան մը մեր նախնեացմէ յի-
շող չկայ, այլ նաեւ ոչ 1835 թուին
Վենետիկ տպուած Հնախօսութիւն
Հայաստանին եւ ոչ Մովսէս Կալան-
կայտուացին, Հնախօսութեան Հա-
յաստանի Բ. հատոր, երես 199-201
Տրդատայ ու Լուսաւորչի ատենը Ե-
րուսաղէմ Հայոցմէ շինուած 70 վա-
նօրէից ցանկին մէջ, զոր շինողը, Ա-
ղաթանգեղեայ պատմութեան հա-
նէր եմ, կըսէ, ոչ Բեթղեհէմի Հա-
յոց ըլլալը կը յիշէ, ոչ ալ հոն գո-
նէ մատուռ մը ունենային. Ս. Յա-
կոբայ մերը ըլլալն ալ կանխարկե-
թեւեւ այս ցանկն շինողն ալ եօթնե-
րորդ դարէն ետքը կեցած կերեւի
Մահմետականները յաճախ յիշելուն
համար, Այսպէս է նաեւ Կալանկայ-
տուացին, որ հատոր Ա. եր. 220-224,
Երուսաղէմ՝ եղած Հայոց եւ Աղվա-
նից եկեղեցիքը, Անաստասայ առ-
Վահրամ Մամիկոնեան գրած նամա-
կէն քաղելով կը թուէ, Բեթղեհէմ
եւ Սուրբ Յակոբ մերը ըլլալը ամե-
նեւ չի յիշէր, որ անշուշտ զանց առ-
նելու չէր, եթէ սուտ Դաշանց թըղ-
թի ըսածը իրաւ ըլլար:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Եթէ ուզէինք այս խայտառակ Դա-
շանց թղթը մանրամասնաբար քնն-
նել ու դատել, կը պարտաւորեինք
Ուղ եւ Ծուծի չափ գիրք մը գրել,
զոր այժմ ոչ ժամանակ ունիմք, ոչ
կամք, եթէ Վեհափառ Կաթողիկոսը
գրածներուս իրաւունք տայ. մեր ալ
քննադատութիւնը ինքնին կը դադրի,
ապա թէ ոչ՝ նոր քննադատութիւն
մի հրատարակել կը պարտաւորուիմք,
որուն մէջ, ոչ թէ այսպէս հարեւան-
ցի քննելու զիտաւորութիւն ունիմք,
այլ բառ առ բառ եւ աղղ առ տող
որպէս զի մեր ազգը արթնայ ու
այսպիսի փտտած եւ յիմարական
պատրանքի հետեւանքը կշռելով ըս-

թափի. եթէ ժամանակի բերմունքը
զմեզ այլ բարեքէ զրկեցին, գոնէ
խորհելոյ, խօսելոյ եւ գրելոյ ազա-
տութեան պատեհութիւնը լրիւ ըն-
ձեռեցին, յորմէ զուրկ են Ս. Էջմի-
ածնի մեր կարգակից եղբարքը, ո-
րոց ձայնը վանքի պարսպին մէջ դի-
րաւ կը խղզուի:

Հնասիրութեան մասին ոչ կաթո-
ղիկոսէ, ոչ ամիրայէ դաս առնելու
պէտք չունիմ. Դաշանց գիրք, որ հը-
նութեան անուն եւ երեւոյթ միայն
ունի, իրօք նոր է, եւ խարդախ ու
ամենեւին անընդունելի եւ ֆիասա-
կար մեր ազգային լրութեանը եթէ
հոգեւորապէս, եթէ բարոյապէս.
«Այս սիրոյ եւ միաբանութեան գա-
ղին» զօրութեամբն էր, որ Տրդատէն
ետեւ մեր ազգը գնալով գնաց՝ տը-
կարացաւ եւ աղքատացաւ. այս սի-
րոյ եւ միաբանութեան դաշին դո-
րութեամբն էր, որ մեր Արշակունի-
երեւմտ Արեւմտեան Ասիոյ ինքնակալ
տէրերը, Կոստանտինոսէն եւ Տրդ-
դատէն ետեւ, «սոսկական գործակա-
լի անուն առին» Կոստանտինոսի յա-
ջորդաց մէկէն, այսինքն խնեշ Յու-
լիանոսէն. Խորենացի, Գ. Գ. գլ. ԺԵ.
որ մեր Պապ եւ Վարադգատ թագա-
ւորները անարգաբար Կոստանտինո-
սի յաջորդութեամբ մէկը գլխատուե-
ցաւ, միւսը թուղի կողին արտո-
ուեցաւ. Խորեն. Գ. Գ. գլ. ԼԺ. եւ
Խ. Մէկգլի թողումը Հոռոմոց կայ-
սերաց դուռնութեան, նենգութեան,
չափասիրութեան եւ մատնութեան
պօղալի օրինակները, որովք Հայոց
ազատութիւնը, բարօրութիւնը եւ
փառքը աղարտեցին իրենց փառա-
մուլութիւնը եւ եսականութիւնը յա-
գեցնելու համար:

Կնքեմք քննադատութիւնս ըսելով
որ մեր կողմէն Արշակ, Տիրան եւ
Պապ թագաւորները, Բաբգէն, Մով-
սէս, Աբրահամ եւ Ներսէս կաթողի-
կոսները, եւ Յունաց կողմէն Յորի-
անոս, Արկադ, Մարկիանոս եւ այլ
կայսերք Կոստանտինոսի եւ Տրդա-
տայ 319 թուին գրած սիրոյ եւ մի-
աբանութեան յաւիտեանական դաշին-
քը, 362ին, 387ին, 451ին, 492ին,
եւ 552ին հրապարակաւ եւ ազգային
ժողովով պատուեցին եւ ոչնչացուցին,
ինչպէս Սեբաստապօլիս առումը պատ-
ուեց եւ եղծեց այն ամեն դաշինքը,
զորս Ռուսք եւ Թիւրքք, անկէ յա-
ռաջ, իրարու հետ գրեթէ Էն, Ըստ
որում Արկադ, Յորիանոս եւ Մար-
կիանոս վատութեամբ յանձն առին
քրիստոնէսայ Հայաստանի մեծագոյն
մասը այլադէմ Պարսից տալ որպէս
զի իրենք անոր փորձագոյն մա-
սի ոսկին ու արծիւը անվրդով ծծեն.
Խորենացի Գ. Գ. գլ. ԽԲ. Որով մեր
տէրութիւնը կործանեցաւ եւ մեր
ազգը սաստիկ աղէտից մատնուեցաւ.
Այսուհետեւ ինչ օգուտ այսպիսի
ծթում, փտտալ, փոշխացալ եւ
խարդախեալ դաշնագիր մը ջատագո-
վել, զոր ոչ Սրբազան Կաթողիկոսը
կենդանացնելոյ կարողութիւն ունի,
ոչ ալ անոր կենդանի ատենը Հայոց
բարօրութիւն բերաւ. Դաշնագիր մը,
որ հօգորին եւ տկարին հաւասարա-
պէս ամսթ կը բերէ, եթէ մերժեմք
զայն, ինչ ֆլանս կը գործեմք. եթէ
ընդունիմք զայն, ինչ շահ կը քա-
ղեմք անկէ:

Վեհափառ Կաթողիկոսը գիտէ, որ
Փրկիչը խստիւ արգելել է գայթակ-
ղութիւն տալ հաւատացեալն նաեւ
փորձագործին, Նուաստ, որ ազգաւ
Հայ եմ, հաւատով քրիստոնէսայ, եւ
աստիճանաւ՝ վարդապետ եկեղեցւոյ,

յիւրաւ գայթակղեր եմ տեսնելով,
որ մեր եկ' զեւոյ գլուխը փոխանակ
ամեն Հայոց ուշադրութիւնը դէպ ի
Լուսաւորչի աթոռը ուղղելու, փո-
խանակ մերայնոց սիրտը եւ հոգին
դէպ ի Հայաստան քաշելու եւ Արա-
րատայ ոտքը, փոխանակ աղբայնու-
թեան ոգին արծարծելու եւ զօրա-
ցունելու, ինքն է, որ աղճատաբան
Դաշանց թղթի մը պաշտպան հան-
դիսանալով՝ մեր ազգի հայեցումը ք-
դէպ ի Հոռոմ կը դարձունէ, Հայոց
ոգին եւ գրգամունքը Հայաստան հը-
րաւիրելու տեղ, Հոռոմ կողմէ մեր
պանծալի Առաքեալը հոն ուղարկե-
լով, Հոռոմայ պապէն կաթողիկոսա-
կան ձեռնադրութիւն, հոգեւոր ի-
րաւաբանութիւն, կապելոյ եւ ար-
ձակելոյ հեղինակութիւն առնել տա-
լով. Ստոյգ է, որ Գրիստոսի այլ եւ
այլ եկեղեցեաց մէջ հաւատոյ միա-
բանութեան ինդիքը նախանձելի խնդ-
րի մըն է. ասոր ալ եթէ հինգ մի-
լիոն Հայոց մէջ հինգ ցանկացողք կան,
անոնցմէ մէկն ալ եւս եմ. բայց իմ
ուզածս աղատ քննութեամբ, փոխա-
դարձ եւ իրաւացի զիջմամբ միաբա-
նութիւն մըն է հալան հաւատաւեաց
մէջ իւրաքանչիւր եկեղեցի իր ինք-
նիշխան քահանայապետութիւնը, ծէ-
սը, վարդապետութիւնը, կարգը,
աւանդութիւնը, արարողութիւնը,
լիզուն եւ աստուածապաշտութիւնը
անխախտ պահելու պայմանաւ, եւ
ոչ թէ «կուրօրէն հպատակութիւն»,
ինչպէս այլք մեզմէ կը պահանջեն.
Թողումը առ այժմ՝ այլադատան
եւ հեռաւոր եկեղեցեաց հետ միա-
բանելու խնդիրը. դառնամք մեր
ազգի նորոգութեան պայմաններուն
երեք խնդրի մեզ առ այժմ ամենա-
կարեւոր կեդրէն. այսինքն նախ
ջանք մեր եկեղեցւոյ հետ միաբանել
մեզմէ բաժնուած Հոռոմեականութեան
Յունականութեան եւ Բողոքականու-
թեան ազգային ճիւղերը, երկրորդ-
ազգը դրաւոր եւ հաստատ օրէնքով
բարեկարգելոյ եւ վարելոյ ջանք,
երրորդ՝ մեր ազգի մէջ ուսումն, ար-
ուեստ եւ ազգայնութեան ոգի զար-
թեցնելոյ եւ ծաւալելոյ փոյթ:

ՏԷԷ-Գ)

ՊԵՏԱՆԱԹԸ ՄԻՒՆԻՍԻՏԷՒ ՎԷ ՄԻՒՆԻՍԻՏԷ

Պու չարչէմարի կիւնիւ չըգարըլան
Թարիքտէ, հէմէհէրիմիդտէն վէ տօս-
թուսուլտան պուլունան Ա. Արեւիկեան
էֆէնտինին, փայլեթախթըլզտա շիմ-
տիեհտէկին էմալի կէօրիւմմիշօլան
միւհիմմ վէ միւֆիտ պիր թէշէպպիւ-
սիւնիւն պիր պեհանաթթը օգուլունուշ
օլտուղունտան, մա մէֆուսիյեէ այնէն
տէրճ իտիպ, օլ պապտէ վալիֆէտէն
պուլունան միւթալամաղը տախի բա-
ղար իրթէսի կիւնիւ պեհան իտէրիւ
պիր իրթէսի կիւնիւ պեհան իտէրիւ

ՊԵՏԱՆԱԹԸ ՄԻՒՆԻՍԻՏԷՒ ՍԷՐՎԷԹ
ՎԷ ԱՆԸՆ ՍՈՒՐԷԹԻ ԻՍԹԻՀՍԱԼԻ

Սահիպ սէրվէթ օլմանան սունուֆը
միւթթէլիֆէյի էհալինին, թէրֆիհի
աճվալը, վէ թէշմինի իթթիպպալի
մատտէլէրնին, խուսուսլլէն օն տօ-
գուլունուշու. ասըր միւլաթըն իպթիտա-
բունտան պէրու, էվրօքաճա ֆէվզէլա-
տէ էհէմմիյեթթէ թէշապգը իտիւ-
մէքտէ օլտուղուն մալիւմ տուր:

Ասհապ սէրվէթ իլէ, հասպէլ գա-
տէր զարուրէթտէ պուլունանլար ա-
րասընտաքի ֆարգըն, կիթիթէտէ տա-
հա շիտտէթթի պիր սուրէթտէ հիսս
օլունամասը, վէ պուլունան պիր թաղըմ
նէթայիճի միւհիսիֆէ հասըլ օլմասը,
իլմի սէրվէթ միլէլ էրպպալըն, սա-

հիպ սէրվէթ օլմանան, վէ անճագ-
կիւն պէ կիւն գաղանտըղլարը բարա
իլէ կէշինէն սունուֆու էհալինին ալ
չօգ պիր սէրմանէ թէտարիք իտէպիւ-
մէլէրի, վէ խասթէլիք վէ էմալի վու-
դուաթտա տիւշարը ֆարգ ու զարու-
րէթ օլմամալարը էսպպալըն թահար-
ըիեէ սէվգ իթմիշ տիր:

Պիր ասըրտան պէրու, իտանէ վէ
խասարուֆ սանտըղլարընին, վէ հա-
նաթ վէ վուգուաթ սիկուրթա գում-
բանալարընին թէղայիւտի, վէ պա-
ղը տէվլէթլէրին, ամէլէ իլին բէսմէն
սիկուրթա սանտըղլարը թէշէսիս իթ-
մէլէրի, շու թարիֆ իթթիկիմիդ հա-
լին նէթայիճի թապիլիյէսիստէն օ-
լուալ, շու գատար վարքի, սէնէլէր-
ճէ սապր ու թէհամմիւլ սանէսիստէ
խաթիհալ օլունապիլէճէք նէթայիճի,
սէվգը թալի վէ վուգուաթլէ իսթիհ-
սալ իթմէք արգուսուտա միւգ թէղայի
թապիլիյեթ պէշէրիյե օլտուղուն-
տան, պիր զէմանտէն պէրու գումա-
րա, վէ անըն պիր նէվի տիմէք օլան
րիեանգ օեա կէօթթէրիլէն ինհիմաք
ֆէվզէլատէ թէղաեիւտ իլլէմիշ տիր:

Պիր միւլքտէ, բիեանգ օեա օլան բաղ-
պէթլին արթմասը, էհալինին, իլմի
սէրվէթի միլէլին տաղայիդընա տաէ-
մի վուգուֆինէ, վէ քէնտի քէնտի-
լէրի ալտաթմադ արգուսիստէ պու-
լունանլարըն մըգտարընին թէղայիւ-
տին տէլալէթ իթթիկի, միւհիմմաճը
թապիֆ ու պեհան տէկիլ տիր. Սա-
տէտիլանը իղֆալ իթմէք մաղսէտիյ-
լէ, սուրէթի մահիրանտէ թէրթիպ
իտիլմիշ օլան բիեանգ օլարըն ճէտիլ-
լէրի, սուրէթի սաթհիյիետէ թէտ-
ղըք իտիլիկի հալտէ, իքրամիյեէ
գաղանմադ ինթիմալի, պիլէթլէրին
մըգտարընա նիսպէթլէ, երգաէ գըրգ-
պէշ էլլի նիսպէթլիտէ զանն օլունուր
խէտէ, թէտղըգալթը ամիգաեա կի-
րիշիլթիքտէ, անճագ օն պին պիլէթ-
տէ պիր պիլէթլին, ալ չօգ էհէմմիյ-
եթթի պիր իքրամիյեէ գաղանտըր
կէօրիւլիւ:

Էհալիմիլին պիր զէմանտէն պէրու
բաղպէթ կէօթթէրիկի Համպուրկ, վէ
Սագսօնեա, վէ Պրօնսվիգ բիեանգ օ-
լարընին, միլթիմիլտէն նէ գատար
միւհիմմ մէպլաղըն, մէմալիքի էհ-
նէպիլիյեէ կիթմէսիսի մուհիպ օլ-
տուղուն տիւշիւնիլիւր իտէ, բիեան-
գ օեա օլան ինհիմաքըն հասըլ իթթի-
կի նէթայիճի միւհիսիֆէի իթթիպֆ
իթմէք գապիլ օլամաղ:

Խարիճ էղ իմքեան ինթիմալթա ին-
թիլար իթմէք, էթթէտէն պէրու, ա-
վամտէ կէօրիւլէն աճվալ ճիւմէթիւ-
տէն օլտուղուն ճիւմէթլէ, բիեանգ օ-
նուն մաղարարթը, էհալի ճանիպի-
տէն պիղպաթ հիսս իտիլէրէք, բաղ-
պէթին թէնագուսու իւմիտ օլունա-
մաղ, պիլաքիս, անճագ պիր գաշ սէ-
նէտէ պիր տէֆա, պիր զաթա պիւ-
հիւք իքրամիյեէ խապէթ իթթիկի ի-
շիտիլթիկի, վէ վիթիլէն բարալարա
նէղարէն, գաղանթլան իքրամիյեէին
գաթան էհէմմիյեթթի օլամանտա-
ղը տէրքեար պուլունտուղուն հալտէ,
պիր թագըմ սատէտիլանըն, պուլ-
տան ալտանարագ, բիեանգ օեա պիր
զաթ տահա բաղպէթ կէօթթէրիթ-
լէրի, հէր կիւն միւշահէտէ օլունան
աճվալտէն տիր, Հալ պու քի, էհա-
լինին մուհաֆազայի մէնաֆիլի, վէ պիր
չօգ մէպալիլին, պիլհուտէ, մէմալի-
քի էհէմմիյեէէ կէօթթիւրիւլմէսիլին
մէնի, հիւթմէթի հիւթիւլմէթ իլթի-
ղասընտան օլտուղուն ճիւմէթլէ, էքթը
տէվլէթլէր, բիեանգ օեա մէնի իթթի-
լէր տիր, էղ ճիւմէ, ֆրանսա, վէ Ա-

վերաբերում, վե Իսրայել, վե ճեմա-
հերի միւթեթիւկայի Ամէրիկա մե-
մալիքինտէ, բիւանգ. օ պիւթի իսրա-
նը, վե Եննէպի բիւանգ. օլարընըն ֆի-
րու իմի մէնն իտիւմիլ օլտուղու կիւպի,
հիւքիւմէթի Սէնիլիէ տախի, ախիւթէն
նէշը իլյէտիկի պիր նիգամիւմէտէ,
Համպուրկ, վե Սագ սօնեա, վե Պրօնս-
վիգ, վե Եմալի բիւանգ. օլարըն ֆի-
րու իմի մէնն, վե անլէրին իլանլէրինին
ղազէթալարտա տէրճինի, շէտիտէն
մէնն իլյէմիլ տիր:

Հալ պու քի, մալիքի սէրվէթ ու
սաման օլմանան սուհուֆու Էհայիլին,
զէնիլին օլապիլմէթ իւմիտինտէն պիւ-
թիւն պիւթիւն մահրու օլմամալա-
ըը, վե պուլարըն, պու իւմիտէ պի-
նաէն, պիր միգտար բարա թէսար-
ըուֆ իթմէլէրի Էսպալընըն տա իւ-
թիսալի լազըմէտէն օլտուղու ճիւճէթ-
լէ, տէվլէթլէր, բիւանգ. օլու իսթիւ-
րազ թահվիլաթը իւրաճ իտէրէթ, բի-
ւանգ. օնա օլան ինհիմաթէն, Էսնաֆ
թաղըմէտ, վե ասապը մաալաթ-
տա, թէզպիւտի սէրվէթի մուճիպ օ-
լանաթ սուրէթաթ իսթիֆատէ իթմէթ
Էսպալընըն թէմէմին իթմիլէր տիր:

Ձիրա, մէնսուպ օլտուղըն տէվ-
լէթլէրին թահվիլաթը զաման ու քէֆա-
լէթլէրինտէ, վե զանէթ միւթէպէր օ-
լան մէգըրի թահվիլաթ իլմիթրա ի-
տիլտիկի հալտէ վիթիլէն բարանը,
դաթան զայպ իթմէթ իսթիմալ օլմա-
տըը կիւպի, թալի միւսաիտ օլտուճա,
պիւնիւթ պիր իքրամիլիէ գաղանը-
մաալ իսթիմալիտէ թէմէմին իտիլմիլ,
Էանի, Ֆրանսալարա միւթմալէ օ-
լան պիր թապիլէ նէզարէն, «վատիլի
պախթ ու թալիէ նազըր պիր բէնճի-
րէ ալըմիլ» օլուր:

Հալ պու քի, պու թահվիլաթըն,
պիր գալ լիւրտան, Էիկիթի օթուզ
լիւրաեա գատար դըմէթի օլուպ, պու
գատար բարանըն պիր տէֆատա թէս-
վիլիէսի, հէր քէսին Էսթապիլէճէկի
պիր շէյ օլմաալըը, վե այտա պիր գալ
լիւրա վիթմէթ իթիտարըն հայիլ օ-
լանլար տախի, պիր Էսթապիլ պիր գալ
թահվիլ իլմիթրա իլին, սէնէլէրճէ
սապը իթմէթտէն իսէ, Էիկիթի օթուզ
թահվիլի պիրտէն իլմիթրա իտիլ, իք-
րամիլիէ գաղանաթըը իսթիմալիլին
թէզլիտ իթմէթ իսթիէնէճէկի տէր-
քէտա տիր:

Իլմէ շու միւթալաթա վե մէնաֆիլի
միլը ու տէօլլէթէ մուղըր օլարազ
բիւանգ. օլարա կէօսթէրիլէն լաղպէ-
թին Էօնիլին ալուպ, մին զայլի
հատտին պիր իսթմէթի միւթթէիլի-
րէտէ պուլուհուլ օլմաթ արգուսինէ
մէպիլ, պու քէրրէ, թարաֆը ածի-
զանէմիլաթէն, Տէրի սէստէթտէ, թալ
Էանընտա, 60 նիւմէթու մաղաղատա
պիր իտարէիսանէ թէէսիս իտիլմիլ օ-
լտուղուհու իլան իտէրիլ:

Իտարէիսանէ մէգըրիտէ, Բուլմէլի
թիւմուր Էօլ թահվիլաթը լալ, տիւվէ-
լի Էննէպիլիէն թահվիլաթը քէֆալէ-
թինտէ պուլուհուլ սալիթ միւթէպէր
Էքրամիլիէ թահվիլաթ-պէտէլի մու-
գասաթէն թէէտիլիէ իտիլմէթ, շար-
թը լալ ֆիթու իթ օլտուհաթ տիր:

Շէօլլէթի, միւթթէրի, իլթ թաղսիլի
թէէտիլիէ իթմէսինտէն իթիպարէն,
Էլմիթրա իլյէտիկի թահվիլին նիւմէ-
թօտու քէնտիլինէ, վե ասըլ թահվիլ
տախի Էմանէթէն Գրէտի Լիօնէ պան-
գասընա թէվտի օլտուհաթ, վե բի-
ւանգ. օլարտա իսապէթ իտէճէթ Էք-
րամիլիէլէր, քէսիլիլէն միւթթէրիլիէ
այիտ օլտուղու կիւպի, թէէտիլիէթ
Էքմալ իսթիլիլի գէման տախի, ասըլ
թահվիլ քէնտիլիլէ թէսիլմ վե իթա
գըլընաթ տիր:

Իտարէիսանէ միլ թարաֆընտան ի-
րայէ օլտուհաթ շու սուհուլէթտէն իս-
թիֆատէ իթմէթ իսթիէնէլէր, մահ-
պէ մահ, անճաթ պիր մէճիտիլիէ վիթ-
մէթ շարթը լալ, իքի տաթտ թիւմուր
Էօլ թահվիլաթը, վե մահ պէ մահ
գըրգ զուրուզ վէրիլէր իսէ, պիր ա-
տէտ Պրիւսսէլ շէհրինին 86 թահվի-
լիլէ, պիր տաթտ Լիօն շէհրինին 80
սէնէսի թահվիլի, վե տէօրթ տաթտ
տախի Բուլմիլ թիւմուր Էօլ թահվի-
լաթը ալանաթը տիր: Սայիթ միւ-
թէպէր բիւանգ. օլու թահվիլաթ տա-
խի, շէրայիլի միւթէտիլէ իլէ ֆի-
րու իմ օլտուհաթ, վե իլթ թաղսի-
լին իթաալընտան իթիպարէն, թահ-
վիլաթըն ֆայիլ գուրօնլարտա միւթ-
թէրիլիէ այիտ օլանաթ տիր:

Նէշը իթմիլ օլտուղու մուղ իլան վա-
րազ ալարընըն միւթալաաթնտան ան-
լալընաթը վէշ իլէ, թահվիլաթը
մէգըրիլէն պու սուրէթլէ ֆիթու-
թու իլուհ, իտարէիլ ճանիպիլտէն
ախլ օլտուհաթ իւճէթ, կիւպէլէ վե
տէլլալիլիէ հիւքիւնտէ, վե զայէթ
ճիւղի օլուպ, պաղը սարաֆանըն,
«բրօմէս» պէտէլի օլարազ ալարըլա-
ըը իւճէթլէ նիսպէթլէ բէթ միւթէ-
տիլ տիր:

Իտարէիլ ճանիպիլտէն միւթթէրի-
րիլէ վիթիլէն սուհուլէթտէն, տէրէճէլի
Էննէպիլիէ թահվիլաթը իթմէթ ի-
լին, աթիտէթի միսալէ աթֆը նա-
զարը տիլթաթ իթմէթ քէսֆիլ տիր:
Շէօլլէթի, Էիկիթի օթուզ մահ զար-
ֆընտա, շէհրի Էիլզ զուրուզ իլթա օ-
լտուղուհու հալտէ, իքի տաթտ Պրիւ-
սէլ, վե տէօրթ տաթտ Բուլմիլ շըմէ-
տըթէրի թահվիլաթը իլմիթրա իտիլ-
մէթտէ օլուպ, թահվիլաթը մէգըրի-
լէ, սէնէտէ օթուզ ալթը քէշիտէնէ
Էլմիթրա իտէր:

Միւթթէրի թարաֆընտան վիթիլէ-
ճէթ բարա, ֆայիլ գուրօնլարըն հի-
սապտան իսթան իտիլտիկի հալտէ,
Էիլ պիլ իւլ Էիլզ զուրուզա պա-
լիլ օլմաթ տա օլուպ, պալտաթ զիթը
օլտուհաթ թահվիլաթը, պիւնիւթ Էքրա-
միլիէ գաղանաթը իսէ, իս իլ մալ
պէտէլի օլարազ, Էիլնէ պիլ Էիլզ օ-
թուզ սէթիլ ֆրանգ, Էանի պէշ պիլ
ալթը Էիլզ սոդսան զուրուզ ախլ օ-
լտուհաթ տիր, պիլտէն ալէյ միւթ-
թէրի, Էն ֆէնա հալտէ տախի, վիթտի-
կի բարանըն իքի միսիլին ախլ իտէ-
ճէթ տիր:

Թարաֆը ածիզանէմիլաթէն վուգու-
պուլան պու թէշէպալիւս, Էվրօֆա-
տա Էն պիւլիւթ պանգալար, վե իսա-
սէթէն թէշէթիլ իթմիլ օլան շիթ-
թէթլէր թարաֆընտան իճրա օլտու-
հաթ տէ, վե ֆէվէլաթտէ մաղհարը
րաղպէթ օլմաթ տա տիր: Պու կիւպի
Խուսուսաթմէ մուվաֆֆաթը յէթ,
պալընա Համպուրկ վե Էմալի բի-
ւանգ. օլարըն մաղարաթընը, վե թա-
րաֆը ածիզանէմիլաթէն վուգու պու-
լան մուլաթլէնին ֆէվաթիլին նէշը ու
Էլաա իթմէթ վապէթէ օլտուղուհու-
տան, Էլալէթիլ հալիհի, մէմալիլի
Էննէպիլիէն կիտէն միւթթէլարա ֆը-
րանգըն, տախիլի մէմալիլիէ գալմա-
սընը արգու իտէն պիլմիլիլէ ասհա-
պը համիլիէթին, վե մաթպուլաթը Օս-
մանիլիլին մուլալէնէթինէ միւթաթա-
աթ իտէրիլ:

Իլան վարազալարը, վե մալիւմաթը
լաղըմէթ շիֆահիլիէ, իտարէիսանէ միլ
ճանիպիլտէն, մալէ մէմուհիլէ վե
մէճանէն իթա օլտուհաթ:

Պաղլէ-գաթուսուտա, թալ-Խանըն-
տա 60 նիւմէթու մաղաղատա մու-
գըլիմ

Ա. Արիպուհ

Ի. Լ. Ա. Ն.

Սալլաթ Մամուլուհ սահիպ իմթիւտը
Ալազաքան Էֆէնտի, Գալաթառա Բէն-
Շէնպիլի-աղարընտա, իքի իսանըտան
պիր մաղազա քիւլաթիլէ, նէֆիս զէյթուհ
Էաղը, վե լէզիլ շարապ, վե մաստիգա
վե Էն ալէն ճիւստէնտէ սապուհ, վե
քէզալիլ Էնվալի նէֆիս գօնէաղլար, վե
հաթթա Թօրթ Սալամօն գօնէաղլար տախի
կէթիլմէթտէ պուլուհուլ օլտուհաթ
մէմուհ օլմալարընը արգու իտէն զաթլա
ընն թէշէրիլիլէ իսթար վե տալէթ
օլտուհաթ:

Պողչա տատընտան պիր սէնէլիլէթտէն
Էիկիթիլի սէնէլիլէ գատար Էսիլ շարապ-
լար իլէ, Գըլարըն տախի Գուլմանտարիա
թէսիլիէ օլտուհաթ շարապլարը պուլուհու-
տուղուհուտան, լիւզըմու պուլուհուհ
զաթլարըն մալիւմաթը օլմաթ իւզըն,
Իլան օլտուհաթ:

ԲՐՈՅԷՍԷՍԻ ՓԵՇԳԼԱՐ

Միւթթէրի թահվիլաթը
ԲՕԼ ՏԸ ԳՕԳ
Նալիլի
Միւթթէրի թահվիլաթը
ՄԷՄՏՈՒՆ ՊԵՇ
Պապը Ալի ճատտէսինտէ վաղը 44 նօմէ-
րօլու «Ասըր» ֆիթապանէսի սահիպի
ԳՐԻԳՈՐ

Մէգըրի Բոման Ֆրանսա մէշահիլի
մուհարրիլէրինտէն Մ. Բօլ տը Գօթուհ
Էսիլ օլուպ, Պապը Ալի ճատտէսինտէ
«Ասըր» ֆիթապանէսի միւթթիլ Գրիգոր
Էֆ. մարիֆէթիլ իլէ Իննի ճիւղիլ թալ
Էթիլիլիլ տիր:
Իլալու Իլին ճիւղիլ ֆիթաթը 40
փարալ օլուպ, Նալիլիլին ֆիթապանէ-
սինտէն պաղա մէգըրիլ ճատտէսի հէր
ֆիթապանէսի տա պուլուհուտ:

Ի. Լ. Ա. Ն.

Վան վիլանէթինտէ Պարիլիլի գա-
ղաթ տախիլինտէ, Էնթրաա գարի-
Էսիլին իսթիլինտէ պուլուհուտ թէ-
բէտէն պէտ իլէ, շիմալէն Գուրու
տէրէսի իսթիլաթլէթլիլ Էօղարու-
հա տօղրու Ալ թալընա, վե օրատան
Խապանալիլ-Էօլիլ նիւպէթիլ, վե Պիւ-
շիտ տաղընը վե ճէնուպէն, Խան-Է-
տիլիլ, վե Էթթիլէթ տաղը, վե զար-
պէն Խա-պէյ-տաղը իլէ Բէրուշիթ
տէրէսի իսթիլաթլէթլիլ Գօրօթն գա-
լիլիլիլ հուսուսուհուտա Ագար-պա-
ղաթ թէբէսինէ գատար Շէնքիլու Էօ-
նիլին, վե Նիլզան վե Օթա գալիլի-
Էթթիլի տախիլինտէ, գալիլիլ զիւրա-
աթ օլան Էիլզ գըրգ Էսիլ տէօնիլմ
Էթթիլ Էթթիլ, վե պիլ տէօրթ Էիլզ
Էթթիլ տէօնիլմ Էիկիթիլ Էթթիլ շա-
բըր, վե պիլ սէթիլ Էիլզ օթուզ սէ-
թիլ տէօնիլմ օն պէշ Էթթիլ օթլա-
գըլիլ քիլ, ճէման ճէտիտ իւլ պիլ
տէօրթ Էիլզ իլլի տէօրթ տէօնիլմ
օն տէօրթ Էթթիլ թարալ վե շաբըր
վե օթլաթըլիլ, Էիկիթիլ պիլ զու-
րուզ պէտէլ իլէ, մահիլիլ թալիլիլ
Իւհտէսինտէ օլուպ, իւլ Էիլզ տէօրթ
սէնէսի թըշըրիլ Էթթիլին պէշիլիլ
Էիկիթիլիլ գատար միւթալիլ օլու-
հաթաղընտան, Տէրսաաթթէթ թա-
լիլ օլանլարըն, իսթիլաթըն կէօր-
մէթ, վե բէյ սիւրմէթ իւզըն, տէֆ-
թէրի իսթալիլ նէզարէթի ճէլիլիլ
մուհապէսինէ միւթաթաաթ իլլէմէ-
լէրիլ:

ՄՕՆԹԷ-ԲԻՍՏՈՅԻ ՈՐԴԻՆ

ՀԱՏՈՐ ՁՈՐՈՐՈՐ
Յարուլիլ Գրիտապիլիլի հը-
րատարալաթ սոյն հետաքրքրալար
վիպասանութեամբ Մօնթէ-Բիսթոյի
որդէոյն չորրորդ հատորն Էսս ալար-

տաթ ըլլալով, որ 320 էրեսէ կը բաղ-
կանայ կը գտնուի բոլոր գրականա-
ւաց Էս ջրավաճառ Պօղոս Էս Յալիլ
աղաներուն քով, Մէթիլթի իսանի
դէմ ծիպալաճառ Գէորգ, Էս Բիւրա
թիլիլիլ դէմ Նալիլիլիլի գրա-
տուհը գին 10 զուրուշ:

Հինգերորդ հատորն Էսս սկսուած
ըլլալով յառաջիկայ շաբաթ օրէն ըս-
կըսեալ պիտի ցրուի:

ՀԱՄԱՌՈՑ
ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԻՑ
Ի պէտս
ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐՍԱՐԱՆԱՅ
Ս. խառնապիլիլ
Ի Բ. Մ. ՊՕՁԱՅԱՆԷ
Գին 100 փարա
Պարզ ընթերցարանէ մալիլիլ ածան

Ազգային Պատմութեան սոյն նոր գա-
ղաքըն թէ Էս անուամբ համառօտ
այլ իւր մէջ կը բովանդակէ մեր ազգի
պատմութեան հին Էս ժամանակակից բո-
լոր գէպընը, իրենց պատճառներով ու
հետեւանքներով բացատրուած, այնպէս
որ իւր նոր գաղափարութեամբ, ժամա-
նակագրութեամբ, Գրիտապիլիլիլի ու
մաթըր լէզուալ, Էս որ տեւիլին է,
ցարդ նման չ'տեսնուած դնոյ ածա-
նութեամբ յարմարապէս գաղափարէն է
մեր նախակրթարանաց համար:

Հրատարակիլն սոյն աշխատութիւնը
նուիրած է բարեխիշտակ Կիւլպէնի Մ.
Սիւրուքէ Էֆէնտիլիլիլի անուանելի անուան,
փափաքելով պատուել մեծանուն ազգա-
սէրին յիշատակը:

Կէդրոնատեղին է հեղինակին գրա-
տուհը, Չաղմազըլար թիւ 38:

ՆՈՐ ԴԱՍԱԳԻՐԳ
ԹՈՒՆԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ
Ս. խառնապիլիլ
Ի Բ. Գ. ՓԱՆԱԳԱՅԵԱՆԷ
ՄԱՍՆ. Բ.

Մանկավարժական նոր Էս դիւրուսոյց
Էս պարզ Էս դիւրըմբունիլիլ ապացուցու-
թեամբ կը խօսի ընդարձակ հետեւեալ
նիւթոց վրայ:

Չալիլ, Էիլլը Էս դրամբ. — Տասնոր-
դական կոտորակը. — Յատկութիւնը
թուոց. — Հասարակ կոտորակը. — Թուոց
քիւլ հին Էս նոր շափուց Էս կըսու-
թաղապարտութիւնը. — Թուրքիոյ հին Էս
նոր շափուց Էս կըսուց դիւրեւուն բաղդա-
տութիւնը. — Իւրաքանչիւր դասի վրայ
հրահանգը Էս գործնական խնայիլիլ, ընդ
ամենը իրը 500. — Չանալան ցուցակ-
ներ, Էս այլն, Էս այլն:

Գին 5 զուրուշ:

Ի. Լ. Ա. Ն.

Ածիլլէրի օն Էստի սէնէտէն պէ-
րու թըրնօլա, Կէլիպօլու, վե Գալ-
սէրիլէ, վե տէօրթ սէնէտէն պէ-
տախի Գրիտապիլիլիլ մահէթիլ թիւարէթ
բիւանէթինտէ պուլուհուլ օլտու-
ղուհու հալտէ, մուլաթիլաթէն իսէ, մահ-
քէմէյի մէգպուլըն լաղվ օլտուտու-
ղուհա պիլտէն, տալա վէթալէթլիլ-
լէ իլմիլալ իտէճէթ ծիտուլիլմտան,
Էթթիլ Տէրսաաթթէթտէն վե տէ կէրէթ
թալարալարտան հէր նէվ տալա զըմ-
նըտա ածիլլէրիլիլ կէօրիլլէթ իս-
թէնէն զէվաթը քիւրամըն իսթաթ-
պօլտա Պիւլիլ Էթթիլ-Խան թարապ-
ըլար Գալիլուս իթիլիլալիլիլ միւ-
ճէտտէտէն ինչա օլտուհաթ օլան Սա-
աթը իսանըտա 5 նիւմէթու Էս
զըլիլանէթիլ թէշիլիլ լաղպէթ պու-
հուրմալարընը բէճա, վե տէրիւհտէ
իտէճէթ պուլուհուտուղու մալալար-
տան տօլանը քէնտիլլէրինէ Էթ հէր ճի-
լէթ մէմուհ իթմէթ շալընաթըը
վատ իտէրիլ:

ՏԱՎՈՒՑ ԱՍՏՈՒՐԵԱՆ